

Managementletter 2022

Gemeente Katwijk

25 januari 2023

Aan de directie en het college van
de gemeente Katwijk
Postbus 589
2220 AN - KATWIJK (ZH)

Onderwerp
Managementletter 2022

Datum
25 januari 2023

Ons kenmerk
23018F2CA9/JV

Geachte leden van het college,

Wij hebben, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2022, de interim-controle voor de gemeente Katwijk uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne-beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Tevens heeft deze controle als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2022 te signaleren en onder uw aandacht te brengen. In onze managementletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen ter zake opgenomen. De bevindingen en aanbevelingen kunnen worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor uw college, als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door ons toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van het risico dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschatting nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken en het getrouwe beeld van de jaarrekening en voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. De risico-inschattingen hebben niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing, de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel van uw organisatie, maar betreffen slechts die onderdelen die ten grondslag liggen aan de financiële mutaties in uw organisatie.

Graag lichten wij deze rapportage en onze bevindingen en aanbevelingen nader aan u toe.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

R.M.J. van Vugt RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen beantwoorden graag uw vragen over deze managementletter:

Rein-Aart van Vugt

Partner
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 088 288 0915
RvanVugt@deloitte.nl

Robbert Heevel

Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 088 288 2760
RHeevel@deloitte.nl

Managementsamenvatting Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle	4
• Overall beeld interne beheersing en organisatieontwikkeling	5
• Interim-controle 2022	6
• Actualiteiten	10

Bijlagen

A. Opvolging aanbevelingen eerdere jaren	12
B. Reikwijdte van onze werkzaamheden	20
C. Groeiende urgentie van een duurzame bedrijfsvoering	22

Managementsamenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen
en aanbevelingen interim-controle

Managementsamenvatting

In deze managementsamenvatting geven wij u aan de hand van de speerpunten uit het auditplan 2022 inzicht in de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente Katwijk, voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole 2022. Wij hebben gekozen voor een uitgebreide managementsamenvatting, die de essentie van onze bevindingen bevat, zodat deze zelfstandig leesbaar is. In [Bijlage A \('Opvolging aanbevelingen eerdere jaren'\)](#) hebben wij de bevindingen van voorgaande jaren en de opvolging daarvan in detail toegelicht.

Onderwerp	Boodschap
Interne beheersing Overall beeld	In toenemende mate komt de gemeente voor uitdagingen te staan, die elkaar in een rap tempo opvolgen. Hierbij kunt u onder andere denken aan het vraagstuk van opvang vluchtelingen uit Oekraïne en andere landen, de woningbouwopgave, klimaattransitie (verduurzaming en stikstofproblematiek), een mobiliteitsopgave maar ook de toename van wet- en regelgeving door onder andere het sterk groeiend aantal SiSa regelingen waar gemeenten verantwoording over af moeten leggen. Dit alles in een tijd waarin, als gevolg van de oorlog, de prijzen sterker stijgen en het tekort aan (bouw)materiaal toeneemt met als gevolg een sterk oplopende inflatie wat een effect heeft op het uitgaven niveau van de reguliere begroting, maar waardoor ook de prognoses van de woningbouwproductie onzekerder worden en het risicoprofiel van de grondexploitaties, ook door de stijgende rente, toeneemt. Gelijktijdig is er sprake van een krapte op de arbeidsmarkt waardoor vacatures minder snel worden ingevuld en er meer inhuurkrachten ingezet moeten worden. Deze uitdagingen vragen veel van het college en de ambtelijke organisatie en maken ook dat prioritering van ambities in toenemende mate van belang is. Het is prettig met elkaar te constateren dat de gemeente Katwijk deze uitdagingen aan kan gaan met een interne beheersing die in de basis op orde is. Op korte termijn zien wij door de huidige turbulente tijden een aantal specifieke aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole 2022. Deze betreffen het volgende: • Het beschikbaar hebben van een toereikende onderbouwing van de waardering van het onderhanden werk (voorraad) inzake de grond exploitaties. Specifiek aandachtspunten hierbij zijn een actuele onderbouwing van de voor 2023 e.v. verwachte inflatie, kosten en opbrengstenindexatie, (potentiële) effecten van de stikstofproblematiek op de grondexploitaties van de gemeente Katwijk (programma en planning) en (potentiële) effecten van het tekort aan bouwmaterialen. Wij hebben hier de eerste gesprekken met uw organisatie al over gehad en verdere opvolging bij de jaareinde controle is reeds ingepland. • Het aantal regelingen dat uw gemeente moet verantwoorden in de SiSa-bijlage alsmede het aantal overige inkomende subsidiebatens neemt in 2022 verder toe. Het is belangrijk de verantwoording in de SiSa-bijlage en overige inkomende subsidies tijdig op te stellen, zodat de werkzaamheden op de rechtmatigheid van de bestedingen ervan tijdig uitgevoerd kunnen worden. • Voor de onderhoudsegalisatievoorzieningen een toereikende analyse op te stellen (bijvoorbeeld met positions papers) betreffende het kostenniveau dat gehanteerd is in de 10 jaren doorkijk 2022-2031. Dit vormt de grondslag voor de onderhoudsegalisatievoorzieningen en de aannemelijkheid van de timing van het onderhoud opgenomen in het plan. De voor 2023 e.v. verwachte inflatie (en de hiermee samenhangende kostenstijgingen) alsmede de krapte op de arbeidsmarkt (die mogelijk van invloed kan zijn op het moment van het daadwerkelijk uitvoeren van onderhoud) kan potentieel van invloed zijn op de benodigde hoogte van de onderhoudsegalisatievoorzieningen.
Interne beheersing Overall beeld interim controle	Wij hebben tijdens de interim-controle diverse interviews gehouden en onderbouwende controle-informatie verkregen, met het oog op het in kaart brengen van uw AO/IB (administratieve organisatie en interne beheersing). Deze interviews hebben hybride plaatsgevonden (zowel fysiek, digitaal en een combinatie van beide). De samenwerking met de gemeente Katwijk is in de afgelopen maanden wederom prettig en constructief verlopen. Wij waarderen de proactieve en constructieve houding van de gemeente, met als voorbeeld dat wij afspraken hebben gemaakt om werkzaamheden naar voren te halen, de controle aanpak van het sociaal domein (PGB's) hebben afgestemd en dat wij tijdig bij complexe vraagstukken worden betrokken. Dit stelt ons in de gelegenheid onze werkzaamheden met betrekking tot de belangrijke aandachtsgebieden uit te voeren.

Managementsamenvatting | Bevindingen interim-controle 2022

Onderwerp	Boodschap
Interne beheersing Overall beeld interim controle (vervolg)	Overall is de interne beheersing – vanuit de opdracht voor de jaarrekeningcontrole gezien – van voldoende niveau. In deze managementsamenvatting hebben wij onze detailbevindingen opgenomen, inclusief een schematische weergave van de opvolging van aanbevelingen uit eerdere jaren. In detail is dit opgenomen in Bijlage A - Opvolging aanbevelingen eerdere jaren. De processen waarvoor wij tijdens de interim-controle gesprekken hebben gevoerd, zijn: • Memoriaalboekingen • Grondexploitaties • Betalingen • Investerings • (Europese) Aanbestedingen • Frauderisicoanalyse • Sociaal domein (o.a. participatiewet & PGB's) • Parkeeropbrengsten • (MAG) Subsidieverstrekingen • IT (GITC's & cyberrisico's) De overige relevante processen hebben wij door middel van onderbouwende documentatie gecontroleerd.
General IT Controls (GITC's)	Tijdens onze interim-controle hebben wij inzicht verkregen in de General IT Controls (GITC's) met betrekking tot relevante applicaties. De applicaties waar wij ons op hebben gericht zijn Key2Financien en Civision. Van deze 2 applicaties hebben wij de volgende GITC's beoordeeld op opzet en bestaan: authentication, user access, en change management. Wij constateren dat er beperkt opvolging is gegeven aan onze bevindingen ten aanzien van de GITC's uit voorgaande jaren. Wij concluderen dan ook (in lijn met voorgaande jaren) dat wij in het kader van de jaarrekening controle niet kunnen steunen op de IT-omgeving van de organisatie. Hierin is gemeente Katwijk overigens niet uniek, wat niet wegneemt dat wij graag met uw gemeente in gesprek gaan welke verbetermogelijkheden wel haalbaar zijn. Wij verwijzen naar pagina 18 voor onze detailbevindingen.
Frauderisicoanalyse	Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij uw organisatie gevraagd om inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met uw ambtelijke organisatie. U bent als college - tezamen met de gemeenteraad - primair verantwoordelijk voor het beoordelen van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving. Wij constateren dat uw gemeente de frauderisicoanalyse in mei 2021 voor het laatst heeft vastgesteld. Wij adviseren de frauderisicoanalyse in een procescyclus uit te werken, waarbij het college jaarlijks de belangrijkste frauderisico's jaarlijks bespreekt en de frauderisicoanalyse vaststelt. Voor het jaar 2022 is dit proces nog gaande en is de frauderisicoanalyse nog niet door u vastgesteld. Wij hebben de aanpak reeds met uw organisatie afgestemd, maar daarnaast vernemen wij graag de vastgesteld versie nog van u. Wij merken op dat vanaf boekjaar 2022 het verplicht is voor accountants in de controleverklaring te rapporteren over de controleaanpak ten aanzien van frauderisico's. Zie ook onze nadere toelichting op de uitgebreide controleverklaring op pagina 11.

Managementsamenvatting | Bevindingen interim-controle 2022

Onderwerp

Boodschap

Europese aanbestedingen

Er is sprake van een degelijk aanbestedingsproces en uw organisatie voert een spendanalyse uit. In de spendanalyse worden alle uitgaven van geselecteerde crediteuren integraal doorgenomen op eventuele aanbestedingsfouten in het kader van de Europese aanbestedingswet. In de spendanalyse worden ook de opdrachten met geconstateerde aanbestedingsfouten in de controle van 2021 nader geanalyseerd voor de uitgaven in 2022. De spendanalyse is tevens het eerste uitgangspunt voor de controle door ons als externe accountant. Tijdens de controle over 2021 hebben wij vastgesteld dat de spendanalyse grondig is voorbereid.

Over de jaren heen constateren wij een dalende trend in de onrechtmatige uitgaven. In 2021 was er sprake van een totale onrechtmatigheid van € 0,96 miljoen. In 2021 was er wel sprake van een relatief groot aantal nieuwe onrechtmatigheden, waarbij het in veel gevallen ging om een onrechtmatige verlenging van een opdracht. Ondanks dat uw gemeente in het proces van aanbesteden stappen heeft gezet in professionalisering, komen er nog onrechtmatige aanbestedingen voor, met name bij inhuur van personeel. De oorzaak hiervan lijkt veelal te liggen in pragmatische overwegingen, voor bijvoorbeeld een één-op-één gunning van een opdracht waarbij eigenlijk sprake is van een verlenging.

Vanwege de totale omvang van de onrechtmatigheid en het aantal (nieuwe) onrechtmatige aanbestedingen verdient dit onverminderd de aandacht van uw gemeente. Vanuit uw organisatie hebben wij een eerste inschatting verkregen op de uitkomsten van de spendanalyse. Wij sluiten niet uit dat wij door de stijging van de totale onrechtmatigheid onze werkzaamheden dienen uit te breiden. Wanneer de onrechtmatigheid een te grote omvang heeft ten opzichte van de materialiteit kunnen wij niet volstaan met het uitvoeren van een deelwaarneming op de verrichte spendanalyse. In dat geval dienen wij onze werkzaamheden uit te breiden naar een integrale controle om voldoende controle zekerheid te verkrijgen. Deze controleaanpak zou dan overigens in lijn liggen met de jaarrekening controle van 2020 en voorgaande jaren.

Voor de Europese aanbestedingen hebben wij nog geen gegevensgerichte werkzaamheden verricht, wij hebben afspraken met uw organisatie gemaakt hier tijdig mee te starten. Wij starten hier reeds mee 2 weken voor aanvang van de jaareinde controle. Wij zullen de uitkomsten van deze controle meenemen in het accountantsverslag. Mocht er sprake zijn van additionele werkzaamheden informeren wij hier u hier zo spoedig mogelijk over.

Management override of controls

Het (fraude)risico ten aanzien van management override of controls is een verplicht (verondersteld) risico voor de accountant en geldt niet specifiek voor uw gemeente. Het uitgangspunt hierbij is dat het management zich in een unieke positie bevindt om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne-beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management de interne-beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, en vormt het om die reden een significant risico.

Omdat het gaat om het doorbreken van de bestaande interne-beheersingsmaatregelen, is het niet eenvoudig om dit risico volledig te mitigeren. Uw gemeente adresseert dit risico wel voor een deel met detailwaarnemingen van de VIC, bijvoorbeeld ten aanzien van de memoriaalboekingen, waar sprake is van een inherent verhoogd risico op management override of controls. Niettemin constateren wij dat er in opzet onvoldoende beheersmaatregelen zijn om dit risico volledig te mitigeren. Wij controleren daarom per jaareinde gegevensgericht of er mogelijk sprake is van materiële afwijkingen vanuit management override of controls.

Managementsamenvatting | Bevindingen interim-controle 2022

Onderwerp	Boodschap
Grondexploitatie	Wij concluderen (in lijn met 2021) dat de maatregelen van interne beheersing in opzet een toereikende mix vormen om te kunnen borgen dat de geprognosticeerde nog te realiseren baten en lasten van de projecten aannemelijk zijn. De meeste grondexploitaties naderen hun geraamde datum van voltooiing, ofwel een significant deel van de kosten en opbrengsten zijn reeds gerealiseerd. Bij deze grondexploitaties is het schattingselement beperkt. Bij de nieuwere grondexploitatie Kleipetten Zuid is het schattingselement groter. Voor de jaarrekening 2021 hebben onze vastgoed experts de raming van dit complex beoordeeld. Wij hebben hier in ons accountantsverslag voor de jaarrekening controle 2021 over gerapporteerd. Op het onderdeel van de prijsvorming in deze raming hebben wij in 2021 een onzekerheid onderkend. Er was te weinig specifieke onderbouwing bij de gehanteerde grondprijs. In 2021 was hierbij echter nog geen sprake van een financiële impact van deze onzekerheid, doordat de grondexploitatie een relatief ruim positieve eindwaarde had en er nog geen tussentijdse winst was genomen. Ons advies was de grondprijzen in de komende jaren nauwkeuriger te onderbouwen. Wij hebben hier tijdens de interim met uw organisatie over gesproken en vernomen dat er reeds stappen zijn gezet om de gehanteerde grondprijzen nauwkeuriger te ramen. Daarnaast is de actuele onderbouwing van de voor 2023 e.v. verwachte inflatie/kostenindexatie en in hoeverre dit ten laste komt van de gemeente een aandachtspunt. Wij hebben hier met uw gemeente over gesproken en nadere afspraken gemaakt om aan de start van onze jaareinde controle verdere opvolging te geven aan de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties. Wij zullen de uitkomsten hiervan meenemen in het accountantsverslag. De kostenstijging is vanwege de huidige inflatie onzekerder dan ooit tevoren. Gezien deze onzekerheid hebben een aantal aandachtspunten in relatie tot het geschatte percentage kostenstijging: - Belangrijk is dat het college in de jaarrekening adequaat toelicht waarom welke percentages zijn gekozen en wat de financiële impact is/kan zijn als de werkelijke kostenstijging in de komende jaren hiervan (sterk) afwijkt. - Een onderbouwing van de financiële impact door te rekenen, bijvoorbeeld met scenario analyses, en inzichtelijk te maken hoe gevoelig individuele projecten en de totale grondexploitatie zijn voor afwijkingen in de toekomstige kostenontwikkeling en welk financieel risico de gemeente hiermee loopt. - Het kan zijn dat in de komende periode – zelfs nog in 2023, bij/na het opmaken maar voor het vaststellen van de jaarrekening – nog informatie of inzichten beschikbaar komen, waardoor het gekozen percentage kostenstijging nog aanpassing vergt. Wij adviseren daarom volledigheidshalve de ontwikkelingen nauwgezet te blijven volgen en hiermee waar nodig rekening te houden in de definitieve berekeningen en onderbouwingen voor de jaarrekening 2022.

Managementsamenvatting | Bevindingen interim-controle 2022

Onderwerp

Opvolging eerdere aanbevelingen

Boodschap

In onze managementletter 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen opgenomen. Tijdens de interim-controle 2022 hebben wij vastgesteld dat uw gemeente in 2022 de nodige acties heeft uitgezet en dat er stappen zijn gezet om invulling te geven aan onze aanbevelingen. In de onderstaande tabel hebben wij de bevindingen uit de managementletter 2021 opgenomen. In [Bijlage A - Opvolging aanbevelingen eerdere jaren](#) hebben wij integraal de opvolging van deze bevindingen uitgewerkt. Enkele bevindingen van eerdere jaren zijn nog onderhanden. Veelal zijn dit aandachtspunten die bij meerdere gemeenten aan de orde zijn, en waarvan het opvolgen in de praktijk soms de nodige tijd kost. Wij constateren dat uw organisatie stappen zet om tot opvolging van deze punten te komen. Toch constateren wij ook een aantal wederkerende aandachtspunten die vrijwel niet verbeteren. Graag gaan wij hierover met uw organisatie in gesprek, om de professionaliteit van uw organisatie in de toekomst te waarborgen.

Nr	Samenvatting bevinding/aanbeveling	Gebied	Status 2022	Pagina
1.	Europese aanbestedingen	Inkopen		14
2.	PBG, WMO & Jeugd	Sociaal Domein		15
3.	Frauderisicoanalyse	Algemeen		15
4.	Cyberrisicoanalyse	Algemeen		16
5.	Prestatielevering inkopen	Inkopen		17
6.	Functiescheiding memoriaalboekingen	Memorialen		17
7.	Automatiseringsomgeving & GITC's	IT-omgeving		18
8.	Tijdschrijven en urenautorisatie	Lonen en salarissen		19

Legenda:

Eerder gerapporteerde bevinding; herstel is gaande

Eerder gerapporteerde bevinding; beperkte vooruitgang

Bevinding opgelost

Management-samenvatting

Bevindingen interim-controle

Actualiteiten

Bijlagen

Managementsamenvatting | Actualiteiten

Onderwerp

Interne beheersing | Rechtmatigheids- verantwoording

Boodschap

Op 27 september 2022 heeft de Eerste Kamer de Wet versterking decentrale rekenkamers vastgesteld. Onderdeel van deze wet is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Met ingang van 2023 zal niet langer de accountant een oordeel geven over het al dan niet rechtmatig handelen door het college, maar zal het college hierover zelf verantwoording afleggen in de jaarrekening. Dit is de 'rechtmatigheidsverantwoording'. Wij zullen als uw accountant de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening toetsen zoals wij ook andere toelichtingen in de jaarrekening toetsen.

Verantwoordelijkheid van de gemeenteraad

Een belangrijk element binnen de rechtmatigheidsverantwoording betreft de verantwoordingsgrens. Dit is de grens waarboven het college de afwijkingen rapporteert in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze verantwoordingsgrens moet liggen tussen de 0% en 3% van uw lasten. Ons advies hierbij is om een grens van 1% van de lasten te hanteren. Aangezien de verantwoordingsgrens geen impact heeft op de diepgang van de door de accountant uitgevoerde werkzaamheden, zorgt het hanteren van een verantwoordingsgrens die gelijk is aan de materialiteit voor een eenduidig beeld bij het beoordelen van afwijkingen. Uw raad heeft de verantwoordingsgrens reeds bepaald en in lijn met ons advies een grens van 1% toegepast.

De raad kan naast de verantwoordingsgrens een rapporteringsgrens meegeven aan het college, waarboven een nadere uiteenzetting in de paragraaf Bedrijfsvoering wordt verwacht. Daarbij kan de raad afspreken dat het college rapporteert over de wijze waarop opvolging zal worden gegeven aan de in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen afwijkingen.

Voor de controle van het boekjaar 2023 is het verder van belang dat de van toepassing zijnde kaders tijdig door de raad worden vastgesteld. Een belangrijke wijziging treedt op in de controleverordening, waarin de kaders voor toetsing door de accountant zijn opgenomen. Dat het college gaat rapporteren over de rechtmatigheid, terwijl de accountant deze gaat toetsen op basis van de rechtmatigheidsverantwoording, zal leiden tot een aanpassing. Verder kan aan de financiële verordening de verantwoordingsgrens worden toegevoegd. Dit is echter geen verplichting. De controleverordening dient wel te worden aangepast aan de veranderende verantwoordelijkheden rondom getrouwheid en rechtmatigheid.

Verantwoordelijkheid van het college

Het college voert het met de gemeenteraad overeengekomen beleid uit binnen de door de gemeenteraad vastgestelde kaders. Het college is met ingang van 2023 verantwoordelijk voor:

- Het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna BBV). Daarin is begrepen de zogenaamde 'rechtmatigheidsverantwoording', die een getrouw beeld geeft van de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen lasten, baten en balansmutaties.
- Een zodanig systeem van interne beheersing, inclusief het operationaliseren van het normenkader naar een rechtmatigheidstoetsingskader, dat het opmaken van de jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording mogelijk is zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De verantwoordelijkheid van het college voor het opstellen van een betrouwbare rechtmatigheidsverantwoording brengt met zich mee dat het college ervoor moet zorg dragen dat de gemeentelijke administratie een adequate onderbouwing bevat van de beweringen in de rechtmatigheidsverantwoording. In dat kader dient het college te borgen dat de (rechtmatigheids)bevindingen (centraal) worden geregistreerd. Op basis van deze registratie heeft het college inzicht in de ontwikkeling van de onrechtmatigheden (gedurende het jaar en over de jaargrenzen heen), en kan er corrigerend worden opgetreden om onrechtmatigheden te voorkomen en waar mogelijk (tijdig) te herstellen.

Managementsamenvatting | Actualiteiten

Onderwerp	Boodschap
Interne beheersing Rechtmatigheids- verantwoording (vervolg)	Verantwoordelijkheid van het college (vervolg) Het college is verantwoordelijk voor het vormgeven van een zodanige interne beheersing dat er te allen tijde rechtmatig wordt gehandeld. Dit kan middels interne beheersing in de lijnorganisatie (zoals voldoende controletechnische functiescheiding, formats voor beschikkingen, toetsingsrapportages, etc.), werkzaamheden door ondersteunende afdelingen (planning & control) en eventuele overige verbijzonderde interne controles (VIC). Waar staat de gemeente Katwijk nu? Uw gemeente heeft op basis van een analyse van het normenkader Wet- en regelgeving nadere toetspunten per proces opgesteld om de rechtmatigheid vast te stellen. Op deze manier bent u als gemeente in staat per proces verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid. Wij concluderen dat hiermee de basis is gelegd voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. In 2023 dient uw gemeente hier verder vorm aan te geven, zodat tevens een inhoudelijke rechtmatigheidsverantwoording opgesteld kan worden. U heeft ook reeds een besluit genomen over de verantwoordingsgrens. Wel vragen wij uw aandacht voor het actualiseren van de verordeningen.
Interne beheersing Verlofsparen (wel of geen voorziening vormen)	Met de invoering van de cao gemeenten 2021-2022 kunnen medewerkers vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit ‘verlofsparen’ kunnen de medewerkers, passend bij hun levensfase, hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en bij het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet. Het verlofsparen kan wel leiden tot verlofstuwmeren die de medewerkers dan bijvoorbeeld inzetten voor een sabbatical of om eerder met pensioen te gaan, en roept daarmee een tweetal vraagstukken op: • Voor de continuïteit van de bedrijfsvoering is het belangrijk dat de gemeente in beeld brengt en houdt wie aan verlofsparen doet c.q. gaat doen en wanneer de medewerkers verwachten deze uren op te nemen. Met dit inzicht kan de gemeente tijdig anticiperen op bijvoorbeeld langdurige afwezigheid bij een sabbatical of op het vertrek van medewerkers vanwege vervroegd pensioen. • Wat betreft de financiering van de verplichting uit hoofde van de gespaarde verlofuren is het de vraag of de gemeente ter zake een voorziening moet vormen. Aangezien bij verlofsparen waarschijnlijk sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook een onvoorspelbare afbouw kennen, lijkt het erop dat de gemeente hiervoor in lijn met het BBV (en recente V&A publicatie van de commissie BBV) een voorziening dient te vormen (voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen met een jaarlijks vergelijkbaar volume geldt vanuit het BBV een verbod op het vormen van een voorziening). Wij vragen uw aandacht om– voor zover dit nu al kan – de mogelijke financiële gevolgen hiervan in beeld te brengen, om zo de omvang van de voorziening te kunnen bepalen en de gemeenteraad hierover te kunnen informeren (inclusief het voorstel voor de dekking van de te vormen voorziening). Wij hebben dit onderwerp reeds met uw organisatie besproken en hen op de hoogte gebracht van de recente ontwikkelingen.
Uitgebreide controleverklaring	In lijn met de toegenomen verwachtingen en de verhoogde aandacht vanuit het maatschappelijk verkeer voor onder andere fraude en continuïteit is het bij wettelijke controles vanaf boekjaar 2022 voor accountants verplicht om in de controleverklaring over de controleaanpak ten aanzien van frauderisico’s en continuïteit te rapporteren. Dit betekent dat er een sectie ‘Controleaanpak frauderisico’s’ en een sectie ‘Controleaanpak continuïteit’ zullen worden opgenomen in de controleverklaring bij de jaarrekening 2022 van gemeente Katwijk. In deze sectie kunnen wij onder ander rapporteren over de geïdentificeerde risico’s, verwijzingen naar eventuele toelichtingen in de jaarrekening, de uitgevoerde werkzaamheden, de uitkomst van de werkzaamheden, en eventuele belangrijke waarnemingen met betrekking tot deze onderwerpen. De concepttekst van onze controleverklaring zal intern worden geconsulteerd, zodat wordt zorg gedragen voor een eenduidige formulering. Daarnaast zullen wij deze tekst afstemmen met uw financieel management.

Bijlage A

Opvolging aanbevelingen eerdere jaren

Bijlage A – Opvolging aanbevelingen eerdere jaren

Opvolging eerdere aanbevelingen

Tijdens de interim- en de jaarrekeningcontrole 2022 gaan wij ook na in hoeverre onze overige aanbevelingen uit de managementletter en het accountantsverslag zijn opgevolgd. Onderstaand zijn de aanbevelingen uit onze managementletter over 2021 opgenomen, met daarachter een status van de opvolging ervan in 2022.

Nr	Samenvatting bevinding/aanbeveling	Gebied	Status 2022	Pagina
1.	Europese aanbestedingen	Inkopen		14
2.	PBG, WMO & Jeugd	Sociaal Domein		15
3.	Frauderisicoanalyse	Algemeen		15
4.	Cyberrisicoanalyse	Algemeen		16
5.	Prestatielevering inkopen	Inkopen		17
6.	Functiescheiding memoriaalboekingen	Memorialen		17
7.	Automatiseringsomgeving & GITC's	IT-omgeving		18
8.	Tijdschrijven en urenautorisatie	Lonen en salarissen		19

Legenda:

- Eerder gerapporteerde bevinding; herstel is gaande
- Eerder gerapporteerde bevinding; beperkte vooruitgang
- Bevinding opgelost

Bijlage A – Opvolging aanbevelingen eerdere jaren

#1 Europese aanbestedingen

Bevinding

Er is sprake van een degelijk aanbestedingsproces en uw organisatie voert een spendanalyse uit. In de spendanalyse worden alle uitgaven van geselecteerde crediteuren integraal doorgenomen op eventuele aanbestedingsfouten in het kader van de Europese aanbestedingswet. In de spendanalyse worden ook de opdrachten met geconstateerde aanbestedingsfouten in de controle van 2021 nader geanalyseerd voor de uitgaven in 2022. De spendanalyse is tevens het eerste uitgangspunt voor de controle door ons als externe accountant. Tijdens de controle over 2021 hebben wij vastgesteld dat de spendanalyse grondig is voorbereid.

Over de jaren heen constateren wij een dalende trend in de onrechtmatige uitgaven. In 2021 was er sprake van een totale onrechtmatigheid van € 0,96 miljoen. In 2021 was er wel sprake van een relatief groot aantal nieuwe onrechtmatigheden, waarbij het in veel gevallen ging om een onrechtmatige verlenging van een opdracht. Ondanks dat uw gemeente in het proces van aanbesteden stappen heeft gezet in professionalisering, komen er nog onrechtmatige aanbestedingen voor, met name bij inhuur van personeel. De oorzaak hiervan lijkt veelal te liggen in pragmatische overwegingen, voor bijvoorbeeld een één-op-één gunning van een opdracht waarbij eigenlijk sprake is van een verlenging.

Vanwege de totale omvang van de onrechtmatigheid en het aantal (nieuwe) onrechtmatige aanbestedingen verdient dit onverminderd de aandacht van uw gemeente. Vanuit uw organisatie hebben wij een eerste inschatting verkregen op de uitkomsten van de spendanalyse. Wij sluiten niet uit dat wij door de stijging van de totale onrechtmatigheid onze werkzaamheden dienen uit te breiden. Wanneer de onrechtmatigheid een te grote omvang heeft ten opzichte van de materialiteit kunnen wij niet volstaan met het uitvoeren van een deelwaarneming op de verrichte spendanalyse. In dat geval dienen wij onze werkzaamheden uit te breiden naar een integrale controle om voldoende controle zekerheid te verkrijgen. Deze controleaanpak zou dan overigens in lijn liggen met de jaarrekening controle van 2020 en voorgaande jaren.

Status interim-controle 2022

Voor de Europese aanbestedingen hebben wij nog geen gegevensgerichte werkzaamheden verricht, wij hebben afspraken met uw organisatie gemaakt hier tijdig mee te starten. Wij starten hier reeds mee 2 weken voor aanvang van de jaareinde controle. Wij zullen de uitkomsten van deze controle meenemen in het accountantsverslag. Mocht er sprake zijn van additionele werkzaamheden informeren wij hier u hier zo spoedig mogelijk over.

Bijlage A – Opvolging aanbevelingen eerdere jaren

#2 PBG, WMO & Jeugd

Bevinding

In uw jaarrekening 2021 zijn onzekerheden onderkend voor wat betreft de getrouwheid en rechtmatigheid van de PGB-bestedingen voor zowel Jeugd als de WMO. Voor zorg in natura van de WMO maakt u gebruik van de controleverklaringen van de accountants van de zorgaanbieders ten aanzien van de prestatielevering van de geleverde zorg. De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). In voorgaande jaren hebben wij u geadviseerd zelf werkzaamheden te verrichten om zelf voldoende en geschikte controle-informatie te krijgen over de PGB-bestedingen WMO en Jeugd.

Voor Jeugd is uw gemeente afhankelijk van TWO. Uit vorige jaren is gebleken dat de controleverklaring bij de verantwoording van TWO voor de bestede Jeugdgelden in de regio pas relatief laat wordt verstrekt. Dit wordt mede veroorzaakt doordat TWO op haar beurt afhankelijk is van de oplevering van verantwoordingen door zorgaanbieders. Hierdoor ontstaat een behoorlijke druk op het verantwoordingsproces van de gemeente. In 2021 is het uw gemeente wel gelukt dit in de jaarrekening te verwerken.

Status interim-controle 2022

In overleg met uw organisatie zijn in 2022 stappen gemaakt om meer zekerheid te verkrijgen over de juistheid en rechtmatigheid van de PGB-bestedingen. Wij hebben afspraken gemaakt over het gestructureerd documenteren van de werkzaamheden van uw gemeente en aanvullend steekproefsgewijs huisbezoeken te verrichten. Onze verwachting is dat hiermee de totale omvang van de onzekerheid in het sociaal domein daalt.

De tijdigheid van de controleverklaring bij de verantwoording TWO blijft een aandachtspunt, waardoor druk op het verantwoordingsproces van uw gemeente blijft bestaan.

#3 Frauderisicoanalyse

Bevinding

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij uw organisatie gevraagd om inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met uw ambtelijke organisatie. U bent als college - tezamen met de gemeenteraad - primair verantwoordelijk voor het beoordelen van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving.

Status interim-controle 2022

Wij constateren dat uw gemeente de frauderisicoanalyse in mei 2021 voor het laatst heeft vastgesteld. Wij adviseren de frauderisicoanalyse in een procescyclus uit te werken, waarbij het college jaarlijks de belangrijkste frauderisico's jaarlijks bespreekt en de frauderisicoanalyse vaststelt. Voor het jaar 2022 is dit proces nog gaande en is de frauderisicoanalyse nog niet door u vastgesteld. Wij hebben de aanpak reeds met uw organisatie afgestemd, maar daarnaast vernemen wij graag de vastgesteld versie nog van u.

Wij merken op dat vanaf boekjaar 2022 het verplicht is voor accountants in de controleverklaring te rapporteren over de controleaanpak ten aanzien van frauderisico's. Zie ook onze nadere toelichting op de uitgebreide controleverklaring op [pagina 11](#).

Bijlage A – Opvolging aanbevelingen eerdere jaren

#4 Cyberrisicoanalyse

Bevinding

Aangezien iedere organisatie waardevolle informatie heeft te verliezen of ernstige schade kan lijden als de IT-infrastructuur (tijdelijk) niet meer beschikbaar is, adviseren wij tevens de cyberrisicoanalyse in een jaarlijkse procescyclus uit te werken, waarbij het college jaarlijks de belangrijkste risico's bespreekt en de cyberrisicoanalyse vaststelt.

Al met al zien wij dat de gemeente cyberrisico's serieus neemt en diverse controles en maatregelen heeft opgezet en geïmplementeerd. Cyberrisico's worden tevens in een procescyclus behandeld door uw directie en college. Wij merken op dat de gemeente onder andere de volgende maatregelen heeft opgezet:

- Creëren van bewustzijn ten aanzien van cybersecurity risico's bij medewerkers door middel van het aanbieden van verplichte E-learning.
- Uitvoeren van vulnerability testen en het uitvoeren van pentest (penetratietest).
- Opstellen van een vernieuwd Strategisch Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid voor de periode 2023-2025.
- De gemeente verantwoordt zich over informatiebeveiliging middels de ENSIA-systematiek en licht dit toe in het jaarverslag.

Wij constateren dat uw gemeente bij het uitbesteden van diensten bij externe partijen kritisch kijkt of cyberrisico's adequaat in de overeenkomsten worden geadresseerd. Wel attenderen wij u erop dat uw gemeente eindverantwoordelijke blijft en dient na te gaan of cyberrisico's blijvend op een passende wijze worden geadresseerd. Wij adviseren derhalve om dit mee te nemen in de cyberrisicoanalyse en periodiek na te gaan in hoeverre externe partijen aan gestelde eisen (blijven) voldoen. Op basis van uw risicoanalyse kunt u afwegen of additionele zekerheid vereist is. Een voorbeeld van een middel om meer zekerheid te verkrijgen is het uitvragen van een ISAE-3402 assurance-verklaring, waarin de gebruikersorganisatie verantwoording aflegt over de uitbestede processen. Op basis van deze rapportage kunt u vervolgens vaststellen of de externe partij voldoet aan de gestelde eisen, bijvoorbeeld op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.

Status interim-controle 2022

Wij constateren op basis van gesprekken met uw gemeente dat u cyberrisico's serieus neemt en het onderwerp in een procescyclus behandelt. Het adresseren van cyberrisico's, ook bij uitbestede diensten, blijft onverminderd belangrijk.

Bijlage A – Opvolging aanbevelingen eerdere jaren

#5 Prestatielevering inkopen

Bevinding

In Key2Finance is de functiescheiding tussen het plaatsen van een inkoopopdracht en het autoriseren van de prestatielevering niet zichtbaar. Het risico bestaat dat 1 medewerker zowel de inkoopopdracht plaats als autoriseert. Het vaststellen van de prestatielevering is decentraal belegd in verschillende deelprocessen. Het is daardoor niet mogelijk om gerichte analyses uit te voeren om vast te stellen waar onvoldoende functiescheiding van toepassing kan zijn.

Status interim-controle 2022

In de interim-controle van 2022 hebben wij deze bevinding met uw organisatie en VIC besproken en geconstateerd dat onvoldoende opvolging is gegeven aan deze bevinding. Uw organisatie geeft aan dat de oorzaak hiervan mede ligt in de beperkingen van uw financiële systeem.

Het vastleggen van de onderbouwing van een prestatielevering en de gehanteerde functiescheiding tussen het plaatsen en autoriseren van een inkoopdracht, blijft in het primaire proces onvoldoende zichtbaar. Door middel van gegevensgerichte waarnemingen constateert uw VIC achteraf of er sprake is van een geleverde prestatie en gehanteerde functiescheiding. In de werkzaamheden van de VIC zijn situaties naar voren gekomen waar adequate vastlegging van de prestatielevering of inhoudelijke toetsing onderliggend aan de prestatielevering ontbreekt. In enkele gevallen komt de functiescheiding ook onvoldoende vanuit vastleggingen naar voren.

Wij adviseren u om in de toekomst een uniforme werk- en documentatiewijze voor prestatielevering te hanteren, ook wanneer er sprake is van verschillende deelprocessen, waarbij de prestatielevering, onderbouwing hiervan en gehanteerde functiescheiding zichtbaar is vastgelegd. Wij verrichten zelf gegevensgerichte werkzaamheden op de inkopen en prestatielevering. Een deel hiervan hebben wij bij de interim reeds opgepakt, waarbij wij onze werkzaamheden hebben gecombineerd met uw VIC. Bij de jaareinde controle pakken wij dit verder op.

#6 Functiescheiding memoriaalboekingen

Bevinding

Wij constateren dat in opzet sprake is van toereikende controletechnische functiescheiding voor memoriaalboekingen (dit mitigeert het risico op management override of controls overigens niet, omdat in dat geval de interne beheersing juist wordt doorbroken). Een financieel adviseur dient het verzoek in tot verwerken van een memoriaalboeking, de budgethouder van de betreffende afdeling keurt deze goed. De senior financieel medewerker verricht een controle op de autorisatie en de onderliggende documenten en voert de boeking in Key2Finance in. Op basis van de werkzaamheden van uw VIC hebben wij vastgesteld dat de autorisatie door de budgethouder en de inhoudelijke controle door de senior financieel medewerker niet altijd zichtbaar vastliggen. Eveneens stellen wij vast dat er geen sprake is van een invoercontrole op memoriaalboekingen om het risico op een foutieve verwerking van of onvoldoende onderbouwing bij een memoriaalboeking te mitigeren.

Status interim-controle 2022

Op basis van onze interim gesprekken constateren wij geen significante wijzigingen ten aanzien van de geconstateerde bevinding. De VIC heeft het proces getoetst en concludeert op basis van detailwaarnemingen dat niet altijd sprake is van een zichtbare goedkeuring van een budgethouder en dat de onderbouwing van de memoriaalboekingen niet consistent wordt gedocumenteerd.

Wij adviseren u om de autorisatie en controle van het primaire proces van memoriaalboekingen zichtbaar vast te leggen en hierop te toetsen.

Management-samenvatting

Bevindingen interim-controle

Actualiteiten

Bijlagen

17

Bijlage A – Opvolging aanbevelingen eerdere jaren

#7 Automatiseringsomgeving & GITC's

Bevinding

Tijdens onze interim-controle hebben wij inzicht verkregen in de General IT Controls (GITC's) met betrekking tot relevante (financiële) applicaties. De applicaties waar wij ons op hebben gericht zijn Key2Financien en Civision. Van deze 2 applicaties en achterliggende databases hebben wij de volgende GITC's beoordeeld op opzet en bestaan: authentication, user access, en change management.

Authentication

Wij hebben niet vast kunnen stellen dat er periodiek een review plaats vindt op accounts met hoge rechten binnen deze applicaties en op de monitoring van de activiteiten van deze accounts (logging). Accounts met hoge rechten zijn namelijk in theorie in staat om alle functiescheidingen te omzeilen en zodoende onrechtmatige wijzigingen uit te voeren.

Daarnaast hebben wij geen formele beleidsdocumentatie kunnen vaststellen met betrekking tot de toegang tot de database van Civision. Het risico bestaat daarom dat onrechtmatige toegang of wijzigingen worden doorgevoerd in de database. Onze aanbeveling is om een formeel beleidsdocument op te stellen met betrekking tot onder andere de toegang tot de database, de bevoegdheden voor het maken van wijzigingen in de database en hoe alle activiteiten in de database worden gelogd per useraccount die toegang heeft.

User Access

Wij merken op dat er geen specifieke autorisatiematrixen beschikbaar zijn om de rollen en rechten binnen K2F en Civision toe te kennen (voor Civision geldt dit eveneens voor de achterliggende database). Derhalve is niet vast te stellen of de juiste rechten en rollen zijn toegekend bij (nieuw in dienst getreden) werknemers.

Daarnaast constateren wij dat er geen zichtbare periodieke review plaatsvindt op de rollen en rechten binnen K2F en Civision. Onze aanbeveling is om een procedure te implementeren die toeziet op periodiek (minimaal ieder kwartaal) het integraal beoordelen van de useraccounts ten opzichte van de rollen en rechten en deze beoordeling vast te leggen. Eventuele onterechte toegekende rollen en rechten kunnen hiermee tijdig worden vastgesteld en gecorrigeerd. Tevens kan actie worden ondernomen bij onrechtmatig toegekende rollen en rechten.

Change management

Wij constateren dat de bevindingen uit voorgaand jaar zijn opgevolgd. Wijzigingen in de applicaties K2F en Civision worden formeel vastgelegd.

Status interim-controle 2022

Wij constateren dat er beperkt opvolging is gegeven aan onze bevindingen uit voorgaande jaren ten aanzien van de GITC's van Key2Financien en Civision. Wij concluderen dan ook (in lijn met voorgaande jaren) dat wij in het kader van de jaarrekening controle niet kunnen steunen op de IT-omgeving van uw organisatie. Graag bespreken wij met uw gemeente welke stappen nodig zijn en in welke tijdslijnen het haalbaar is, om in de toekomst wel te kunnen steunen op de GITC's van relevante (financiële) applicaties.

Bijlage A – Opvolging aanbevelingen eerdere jaren

#8 Tijdschrijven en urenautorisatie

Bevinding

Het goedkeuren van gemaakte uren ligt relatief hoog in de organisatie en niet bij de verantwoordelijke projectleider. De kans bestaat dat hierdoor uren onterecht worden goedgekeurd, omdat degene die de uren formeel autoriseert geen inzicht heeft in de werkzaamheden van de medewerkers en niet kan bepalen of de uren terecht op betreffende projecten zijn geschreven. Daarnaast hebben wij begrepen dat projectleiders lastig uren kunnen corrigeren. Hierdoor kan het voorkomen dat medewerkers die geen uren voor het project maken toch uren op het project schrijven.

In onze managementletter van de jaarrekening controle 2021 deden wij de aanbeveling om de autorisatie van de uren toe te kennen aan de verantwoordelijke projectleider.

Status interim-controle 2022

Wij constateren dat de bevinding is opgevolgd.

Bijlage B

Reikwijdte van onze werkzaamheden

Bijlage B – Reikwijdte van onze werkzaamheden

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel over de jaarrekening van 2022, teneinde vast te stellen dat deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente Katwijk, met inachtneming van de wettelijke bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Een jaarrekeningcontrole heeft niet als doel om enige zekerheid te geven over de kwaliteit van de interne organisatie. De controle bestaat uit een combinatie van controlewerkzaamheden, waaronder een risicoanalyse, analytische procedures, detailcontroles en, voor zover mogelijk en efficiënt, het testen van de interne-beheersingsmaatregelen die zijn gerelateerd aan en relevant voor de controle. Wij richten ons hierbij alleen op de interne-controleomgeving die relevant is voor onze oordeelsvorming over de jaarrekening.

De managementletter is gebaseerd op onze interim-controle als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2022. Volledigheidshalve merken wij op dat onze controlewerkzaamheden, analyse en evaluatie zijn uitgevoerd in het kader van de door uw verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2022.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door ons als accountant van de gemeente Katwijk toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van het risico dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschatting nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe en rechtmatige beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

De risico-inschattingen hebben niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing. Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel over de opzet, het bestaan en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt deze daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Daarnaast is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Indien wij zouden zijn aangesteld om een fraudeonderzoek bij de gemeente Katwijk uit te voeren, zouden wij wellicht andere bevindingen en observaties hebben gerapporteerd dan die welke nu zijn opgenomen in de managementletter.

Bijlage C

Groeiende urgentie van een duurzame bedrijfsvoering

Bijlage C – Groeiende urgentie van een duurzame bedrijfsvoering

Als organisatie in de publieke sector heeft u belang bij het realiseren van een duurzame bedrijfsvoering. Niet alleen vanuit een voorbeeldfunctie, maar ook omdat het verschil maakt. Denk bijvoorbeeld aan beschikbaarheid van energie en arbeid en blijvende toegang tot de kapitaalmarkt. De impact van duurzame bedrijfsvoering wordt snel steeds groter en de vraag naar hoe organisaties omgaan met duurzaamheid wordt steeds urgenter.

Graag denken wij met u mee welke impact uw organisatie maakt op het gebied van duurzaamheid. Een belangrijk eerste inzicht is een integraal beeld van uw duurzaamheidsdoelstellingen en -activiteiten afgezet tegen relevante wet- en regelgeving. Hiermee loopt u voorop met dit maatschappelijk relevante thema en bent u in staat aansluiting te houden met de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) die vanaf 2024 in stappen verplicht wordt voor verschillende organisaties.

Achtergrond

Wereldwijd wordt gewerkt aan de 17 Sustainable Development Goals (SDGs). Landen hebben afspraken gemaakt zoals de Green Deal (EU-verband) en in Nederland zijn doelen vastgelegd in onder andere het Klimaatakkoord. Klimaat gerelateerde projecten en activiteiten hebben de aandacht, maar ook sociale en governance doelen maken onderdeel uit van duurzaamheid.

Impact op publieke organisaties

Gezien de grote urgentie op het gebied van duurzaamheid, is een belangrijke rol weggelegd voor publieke organisaties. Relevant is om inzicht te krijgen in de brede impact van duurzaamheid (en –verslaggeving) op uw organisatie en te identificeren welke risico's en kansen toezien op uw activiteiten. Belangrijk om te realiseren is dat gedegen duurzaamheidsverslaggeving een relatief lange voorbereidingstijd kent. Het rapporteren over duurzaamheid is voor veel organisaties nieuw en de grootste uitdaging ziet veelal toe op de beschikbaarheid van betrouwbare informatie, omdat de informatiesystemen vaak nog niet hierop zijn ingericht. Een goede tijdige voorbereiding, inclusief stakeholder- en materialiteitsanalyse is enorm belangrijk om klaar te zijn voor deze nieuwe maatschappelijke rol en deze vorm van verslaggeving. Wij adviseren u om in het jaarverslag 2023 aandacht te besteden aan dit onderwerp.

Wet- en regelgeving rond duurzaamheidsrapportage

In april 2021 heeft de Europese Commissie met een wetsvoorstel is de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd, welke naar verwachting in 2022 zal worden aangenomen. Deze nieuwe richtlijn vervangt de huidige niet-financiële rapportagerichtlijn 'Non-Financial Reporting Directive (2014/95/EU) die momenteel verplicht is voor Organisaties van Openbaar Belang.

De CSRD is een richtlijn die ondernemingen verplicht te rapporteren over de milieu- en de sociale impact van hun bedrijfsactiviteiten. Nieuw ten opzichte van de bestaande richtlijn is dat er een verplichting ontstaat om deze informatie te laten toetsen, waarschijnlijk door de accountant of een andere assurance-provider. Daarnaast worden ondernemingen verplicht substantieel meer te rapporteren over Ecologische-, Sociale- en Governance factoren.

Huidige reikwijdte verplichte duurzaamheidsverslaggeving

Ondernemingen die op dit moment onder de NFRD vallen, moeten vanaf 1 januari 2024 voldoen aan de CSRD. Vanaf 2025 volgen ondernemingen, die 2 jaren op rij voldoen aan minimaal 2 van de 3 criteria: € 40 miljoen netto omzet, € 20 miljoen balanstotaal en/of 250 of meer medewerkers. Vanaf 2026 volgen kleinere ondernemingen. Alhoewel publieke organisaties (met uitzondering van rechtsvormen B.V. en N.V.) nog niet direct gerelateerd worden aan de CSRD is het vanuit de eerder genoemde urgentie van een duurzame bedrijfsvoering van belang aansluiting te vinden met de relevante wet- en regelgeving.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte organisatie”). DTTL (hierna ook te noemen “Deloitte Global”) haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichtingen of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteit is aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belasting- en juridische diensten, consulting, financial advisory, and risk advisory diensten aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op zijn meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 345.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.